శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

# ॥ ఏకాదశస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

# శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

## ॥ ఏకాదశస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీభగవానువాచ
యదాత్థ మాం మహాభాగ తచ్చికీర్షితమేవ మే ।
బ్రహ్మా భవో లోకపాలాః స్వర్వాసం మేఽభికాంక్షిణః ॥ **1** ॥

మయా నిష్పాదితం హ్యత్ర దేవకార్యమశేషతః ।
యదర్థమవతీర్ణోఽహమంశేన బ్రహ్మణార్థితః ॥ **2** ॥

కులం వై శాపనిర్దగ్ధం నంక్ష్యత్యన్యోన్యవిగ్రహాత్ ।
సముద్రః సప్తమేఽహ్నోతాం పురీం చ ప్లావయిష్యతి ॥ **3** ॥

యర్హ్యేవాయం మయా త్యక్తో లోకోఽయం నష్టమంగలః ।
భవిష్యత్యచిరాత్ సాధో కలినాపి నిరాకృతః ॥ **4** ॥

న వస్తవ్యం త్వయైవేహ మయా త్యక్తే మహీతలే ।
జనోఽధర్మరుచిర్భద్ర భవిష్యతి కలౌ యుగే ॥ **5** ॥

త్వం తు సర్వం పరిత్యజ్య స్నేహం స్వజనబంధుషు ।
మయ్యావేశ్య మనః సమ్యక్ సమదృగ్ విచరస్వ గాం ॥ **6** ॥

యదిదం మనసా వాచా చక్షుర్భ్యాం శ్రవణాదిభిః ।
నశ్వరం గృహ్యమాణం చ విద్ధి మాయామనోమయం ॥ **7** ॥

పుంసోఽయుక్తస్య నానార్థో భ్రమః స గుణదోషభాక్।
కర్మాకర్మవికర్మేతి గుణదోషధియో భిదా ॥ **8** ॥

తస్మాద్ యుక్తేంద్రియగ్రామో యుక్తచిత్త ఇదం జగత్।
ఆత్మనీక్షస్వ వితతమాత్మానం మయ్యధీశ్వరే ॥ **9** ॥

జ్ఞానవిజ్ఞానసంయుక్త ఆత్మభూతః శరీరిణాం।
ఆత్మానుభవతుష్టాత్మా నాంతరాయైర్విహన్యసే ॥ **10** ॥

దోషబుద్ధ్యోభయాతీతో నిషేధాన్న నివర్తతే।
గుణబుద్ధ్యా చ విహితం న కరోతి యథార్భకః ॥ **11** ॥

సర్వభూతసుహృచ్ఛాంతో జ్ఞానవిజ్ఞాననిశ్చయః।
పశ్యన్ మదాత్మకం విశ్వం న విపద్యేత వై పునః ॥ **12** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యాదిష్టో భగవతా మహాభాగవతో నృప।
ఉద్ధవః ప్రణిపత్యాహ తత్త్వజిజ్ఞాసురచ్యుతం ॥ **13** ॥

ఉద్ధవ ఉవాచ
యోగేశ యోగవిన్యాస యోగాత్మన్ యోగసంభవ।
నిఃశ్రేయసాయ మే ప్రోక్తస్త్యాగః సన్న్యాసలక్షణః ॥ **14** ॥

త్యాగోఽయం దుష్కరో భూమన్ కామానాం విషయాత్మభిః।
సుతరాం త్వయి సర్వాత్మన్నభక్తైరితి మే మతిః ॥ **15** ॥

సోఽహం మమాహమితి మూఢమతిర్విగాఢ -
స్త్వన్మాయయా విరచితాత్మని సానుబంధే।
తత్త్వంజసా నిగదితం భవతా యథాహం
సంసాధయామి భగవన్ననుశాధి భృత్యం ॥ **16** ॥

సత్యస్య తే స్వదృశ ఆత్మన ఆత్మనోఽన్యం
వక్తారమీశ విబుధేష్వపి నానుచక్షే।
సర్వే విమోహితధియస్తవ మాయయేమే
బ్రహ్మాదయస్తనుభృతో బహిరర్థభావాః ॥ **17** ॥

తస్మాద్ భవంతమనవద్యమనంతపారం
సర్వజ్ఞమీశ్వరమకుంఠవికుంఠధిష్ణ్యం।
నిర్విణ్ణధీరహము హ వృజినాభితప్తో
నారాయణం నరసఖం శరణం ప్రపద్యే ॥ **18** ॥

శ్రీభగవానువాచ
ప్రాయేణ మనుజా లోకే లోకతత్త్వవిచక్షణాః।
సముద్ధరంతి హ్యాత్మానమాత్మనైవాశుభాశయాత్ ॥ **19** ॥

ఆత్మనో గురురాత్మైవ పురుషస్య విశేషతః।
యత్ ప్రత్యక్షానుమానాభ్యాం శ్రేయోఽసావనువిందతే ॥ **20** ॥

పురుషత్వే చ మాం ధీరాః సాంఖ్యయోగవిశారదాః।
ఆవిస్తరాం ప్రపశ్యంతి సర్వశక్త్యుపబృంహితం ॥ **21** ॥

ఏకద్విత్రిచతుష్పాదో బహుపాదస్తథాపదః।
బహ్వ్యః సంతి పురః సృష్టాస్తాసాం మే పౌరుషీ ప్రియా ॥ **22** ॥

అత్ర మాం మార్గయంత్యద్ధా యుక్తా హేతుభిరీశ్వరం।
గృహ్యమాణైర్గుణైర్లింగైరగ్రాహ్యమనుమానతః ॥ **23** ॥

అత్రాప్యుదాహరంతీమమితిహాసం పురాతనం।
అవధూతస్య సంవాదం యదోరమితతేజసః ॥ **24** ॥

అవధూతం ద్విజం కంచిచ్చరంతమకుతోభయం।
కవిం నిరీక్ష్య తరుణం యదుః పప్రచ్ఛ ధర్మవిత్ ॥ **25** ॥

యదురువాచ
కుతో బుద్ధిరియం బ్రహ్మన్నకర్తుః సువిశారదా ।
యామాసాద్య భవా~మ్లోకం విద్వాంశ్చరతి బాలవత్ ॥ **26** ॥

ప్రాయో ధర్మార్థకామేషు వివిత్సాయాం చ మానవాః ।
హేతునైవ సమీహంతే ఆయుషో యశసః శ్రియః ॥ **27** ॥

త్వం తు కల్పః కవిర్దక్షః సుభగోఽమృతభాషణః ।
న కర్తా నేహసే కించిజ్జడోన్మత్తపిశాచవత్ ॥ **28** ॥

జనేషు దహ్యమానేషు కామలోభదవాగ్నినా ।
న తప్యసేఽగ్నినా ముక్తో గంగాంభఃస్థ ఇవ ద్విపః ॥ **29** ॥

త్వం హి నః పృచ్ఛతాం బ్రహ్మన్నాత్మన్యానందకారణం ।
బ్రూహి స్పర్శవిహీనస్య భవతః కేవలాత్మనః ॥ **30** ॥

శ్రీభగవానువాచ
యదునైవం మహాభాగో బ్రహ్మణ్యేన సుమేధసా ।
పృష్టః సభాజితః ప్రాహ ప్రశ్రయావనతం ద్విజః ॥ **31** ॥

బ్రాహ్మణ ఉవాచ
సంతి మే గురవో రాజన్ బహవో బుద్ధ్యుపాశ్రితాః ।
యతో బుద్ధిముపాదాయ ముక్తోఽటామీహ తాంశ్ఛృణు ॥ **32** ॥

పృథివీ వాయురాకాశమాపోఽగ్నిశ్చంద్రమా రవిః ।
కపోతోఽజగరః సింధుః పతంగో మధుకృద్ గజః ॥ **33** ॥

మధుహా హరిణో మీనః పింగలా కురరోఽర్భకః ।
కుమారీ శరకృత్ సర్ప ఊర్ణనాభిః సుపేశకృత్ ॥ **34** ॥

ఏతే మే గురవో రాజంశ్చతుర్వింశతిరాశ్రితాః।
శిక్షా వృత్తిభిరేతేషామన్వశిక్షమిహాత్మనః ॥ **35** ॥

యతో యదనుశిక్షామి యథా వా నాహుషాత్మజ।
తత్తథా పురుషవ్యాఘ్ర నిబోధ కథయామి తే ॥ **36** ॥

భూతైరాక్రమ్యమాణోఽపి ధీరో దైవవశానుగైః।
తద్ విద్వాన్న చలేన్మార్గాదన్వశిక్షం క్షితేర్వ్రతం ॥ **37** ॥

శశ్వత్పరార్థసర్వేహః పరార్థైకాంతసంభవః।
సాధుః శిక్షేత భూభృత్తో నగశిష్యః పరాత్మతాం ॥ **38** ॥

ప్రాణవృత్త్యైవ సంతుష్యేన్మునిర్నైవేంద్రియప్రియైః।
జ్ఞానం యథా న నశ్యేత నావకీర్యేత వాఙ్మనః ॥ **39** ॥

విషయేష్వావిశన్ యోగీ నానాధర్మేషు సర్వతః।
గుణదోషవ్యపేతాత్మా న విషజ్జేత వాయువత్ ॥ **40** ॥

పార్థివేష్విహ దేహేషు ప్రవిష్టస్తద్గుణాశ్రయః।
గుణైర్న యుజ్యతే యోగీ గంధైర్వాయురివాత్మదృక్ ॥ **41** ॥

అంతర్హితశ్చ స్థిరజంగమేషు
బ్రహ్మాత్మభావేన సమన్వయేన।
వ్యాప్త్యావ్యవచ్ఛేదమసంగమాత్మనో
మునిర్నభస్త్వం వితతస్య భావయేత్ ॥ **42** ॥

తేజోఽబన్నమయైర్భావైర్మేఘాద్యైర్వాయునేరితైః।
న స్పృశ్యతే నభస్తద్వత్ కాలసృష్టైర్గుణైః పుమాన్ ॥ **43** ॥

స్వచ్ఛః ప్రకృతితః స్నిగ్ధో మాధుర్యస్తీర్థభూర్నృణాం।
మునిః పునాత్యపాం మిత్రమీక్షోపస్పర్శకీర్తనైః ॥ **44** ॥

తేజస్వీ తపసా దీప్తో దుర్ధర్షోదరభాజనః।
సర్వభక్షోఽపి యుక్తాత్మా నాదత్తే మలమగ్నివత్ ॥ **45** ॥

క్వచిచ్ఛన్నః క్వచిత్ స్పష్ట ఉపాస్యః శ్రేయ ఇచ్ఛతాం।
భుంక్తే సర్వత్ర దాతౄణాం దహన్ ప్రాగుత్తరాశుభం ॥ **46** ॥

స్వమాయయా సృష్టమిదం సదసల్లక్షణం విభుః।
ప్రవిష్ట ఈయతే తత్తత్స్వరూపోఽగ్నిరివైధసి ॥ **47** ॥

విసర్గాద్యాః శ్మశానాంతా భావా దేహస్య నాత్మనః।
కలానామివ చంద్రస్య కాలేనావ్యక్తవర్త్మనా ॥ **48** ॥

కాలేన హ్యోఘవేగేన భూతానాం ప్రభవాప్యయౌ।
నిత్యావపి న దృశ్యేతే ఆత్మనోఽగ్నేర్యథార్చిషాం ॥ **49** ॥

గుణైర్గుణానుపాదత్తే యథాకాలం విముంచతి।
న తేషు యుజ్యతే యోగీ గోభిర్గా ఇవ గోపతిః ॥ **50** ॥

బుధ్యతే స్వే న భేదేన వ్యక్తిస్థ ఇవ తద్గతః।
లక్ష్యతే స్థూలమతిభిరాత్మా చావస్థితోఽర్కవత్ ॥ **51** ॥

నాతిస్నేహః ప్రసంగో వా కర్తవ్యః క్వాపి కేనచిత్।
కుర్వన్ విందేత సంతాపం కపోత ఇవ దీనధీః ॥ **52** ॥

కపోతః కశ్చనారణ్యే కృతనీడో వనస్పతౌ।
కపోత్యా భార్యయా సార్ధమువాస కతిచిత్ సమాః ॥ **53** ॥

కపోతౌ స్నేహగుణితహృదయౌ గృహధర్మిణౌ।
దృష్టిం దృష్ట్యాంగమంగేన బుద్ధిం బుద్ధ్యా బబంధతుః ॥ **54** ॥

శయ్యాసనాటనస్థానవార్తాక్రీడాశనాదికం।
మిథునీభూయ విశ్రబ్ధౌ చేరతుర్వనరాజిషు ॥ **55** ॥

యం యం వాంఛతి సా రాజంస్తర్పయంత్యనుకంపితా।
తం తం సమనయత్ కామం కృచ్ఛ్రేణాప్యజితేంద్రియః ॥ **56** ॥

కపోతీ ప్రథమం గర్భం గృహ్ణతీ కాల ఆగతే।
అండాని సుషువే నీడే స్వపత్యుః సన్నిధౌ సతీ ॥ **57** ॥

తేషు కాలే వ్యజాయంత రచితావయవా హరేః।
శక్తిభిర్దుర్విభావ్యాభిః కోమలాంగతనూరుహాః ॥ **58** ॥

ప్రజాః పుపుషతుః ప్రీతౌ దంపతీ పుత్రవత్సలౌ।
శృణ్వంతౌ కూజితం తాసాం నిర్వృతౌ కలభాషితైః ॥ **59** ॥

తాసాం పతత్త్రైః సుస్పర్శైః కూజితైర్ముగ్ధచేష్టితైః।
ప్రత్యుద్గమైరదీనానాం పితరౌ ముదమాపతుః ॥ **60** ॥

స్నేహానుబద్ధహృదయావన్యోన్యం విష్ణుమాయయా।
విమోహితౌ దీనధియౌ శిశూన్ పుపుషతుః ప్రజాః ॥ **61** ॥

ఏకదా జగ్మతుస్తాసామన్నార్థం తౌ కుటుంబినౌ।
పరితః కాననే తస్మిన్నర్థినౌ చేరతుశ్చిరం ॥ **62** ॥

దృష్ట్వా తాన్ లుబ్ధకః కశ్చిద్ యదృచ్ఛాతో వనేచరః।
జగృహే జాలమాతత్య చరతః స్వాలయాంతికే ॥ **63** ॥

కపోతశ్చ కపోతీ చ ప్రజాపోషే సదోత్సుకౌ।
గతౌ పోషణమాదాయ స్వనీడముపజగ్మతుః ॥ **64** ॥

కపోతీ స్వాత్మజాన్ వీక్ష్య బాలకాంజాలసంవృతాన్।
తానభ్యధావత్ క్రోశంతీ క్రోశతో భృశదుఃఖితా ॥ **65** ॥

సాసకృత్స్నేహగుణితా దీనచిత్తాజమాయయా।
స్వయం చాబధ్యత శిచా బద్ధాన్ పశ్యంత్యపస్మృతిః ॥ **66** ॥

కపోతశ్చాత్మజాన్ బద్ధానాత్మనోఽప్యధికాన్ ప్రియాన్ ।
భార్యాం చాత్మసమాం దీనో విలలాపాతిదుఃఖితః ॥ **67** ॥

అహో మే పశ్యతాపాయమల్పపుణ్యస్య దుర్మతేః ।
అతృప్తస్యాకృతార్థస్య గృహాస్త్రైవర్గికో హతః ॥ **68** ॥

అనురూపానుకూలా చ యస్య మే పతిదేవతా ।
శూన్యే గృహే మాం సంత్యజ్య పుత్రైః స్వర్యాతి సాధుభిః ॥ **69** ॥

సోఽహం శూన్యే గృహే దీనో మృతదారో మృతప్రజాః ।
జిజీవిషే కిమర్థం వా విధురో దుఃఖజీవితః ॥ **70** ॥

తాంస్తథైవావృతాంఛిగ్భిర్మృత్యుగ్రస్తాన్ విచేష్టతః ।
స్వయం చ కృపణః శిక్షు పశ్యన్నప్యబుధోఽపతత్ ॥ **71** ॥

తం లబ్ధ్వా లుబ్ధకః క్రూరః కపోతం గృహమేధినం ।
కపోతకాన్ కపోతీం చ సిద్ధార్థః ప్రయయౌ గృహం ॥ **72** ॥

ఏవం కుటుంబ్యశాంతాత్మా ద్వంద్వారామః పతత్త్రివత్ ।
పుష్ణన్ కుటుంబం కృపణః సానుబంధోఽవసీదతి ॥ **73** ॥

యః ప్రాప్య మానుషం లోకం ముక్తిద్వారమపావృతం ।
గృహేషు ఖగవత్ సక్తస్తమారూఢచ్యుతం విదుః ॥ **74** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం ఏకాదశస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ॥